

18.3.2024

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö (VN/7786/2024)

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan ilmailulain ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamista. Lainmuutoksilla toteutettaisiin asetusta lentoliikenteen kestävistä polttoaineista ja jakeluinfra-asetuksen lentoliikennettä koskevien velvoitteiden täydentävä kansallinen sääntely. Asetuksessa lentoliikenteen kestävistä polttoaineista säädetään kansallisten toimivaltaisten viranomaisten vastuista sekä velvoitteiden noudattamatta jättämisen seuraamuksista. Asetuksen 12 artiklassa säädetään jäsenvaltioille velvoite paitsi nimeämään yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen valvomaan ilma-aluksen käyttäjille, unionin lentoasemien pitäjille sekä lentopolttoaineiden toimittajille asetettujen velvoitteiden noudattamista, mutta myös täytäntöön panemaan asetuksen sääntelemät seuraamukset.

Jäsenvaltioiden on asetuksen mukaan säädettävä asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Jäsenvaltiolla on lisäksi oltava kansallisesti käytössä tarvittava oikeudellinen ja hallinnollinen kehys velvoitteiden täyttämisen ja sakkojen perimisen varmistamiseksi. Asetus sääntelee lisäksi seuraamusmaksujen suuruutta määrittäen niiden vähimmäismäärän.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia voimassa oleviin ilmailulakiin, jakeluvuorotlakiin ja sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin (672/2002). Ilmailulakiin lisättäisiin lentoliikenteen kestävistä polttoaineista annetun asetuksen edellyttämät toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen, viranomaistehtävät sekä seuraamusjärjestelmä siltä osin, kuin kysymys on asetuksessa tarkoitettuja ilma-aluksen käyttäjiä ja unionin lentoaseman pitäjiä koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimivaltaiseksi viranomaiseksi nimettäisiin voimassa olevassa

ilmailulaissakin kansallisena ilmailuviranomaisena toimiva Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Näin ilmailulakiin lisättäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle tulevat asetuksen edellyttämät tehtävät sekä seuraamusjärjestelmää koskeva sääntely.

Jakeluvelvoitelakiin lisättäisiin asetuksen edellyttämät toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen, viranomaistehtävät sekä seuraamusjärjestelmä siltä osin, kuin on kysymys asetuksessa tarkoitettuja lentopolttoaineen toimittajia koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista. Valvontaviranomaiseksi nimettäisiin Energiavirasto, kun kysymys on edellä mainituista lisäyksistä jakeluvelvoitelakiin. Asetus lentoliikenteen kestävästä polttoaineista edellyttää jäsenvaltioita varmistamaan, että kansallisella tasolla on tarvittava oikeudellinen ja hallinnollinen kehys velvoitteiden täyttämiseksi ja seuraamusmaksujen perimiseksi.

Valtiovarainministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot on budjetoitu valtion talousarvion momentille 31.01.02. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi, että lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen myötä tuleviin viranomaistehtäviin tarvitaan 1 henkilötyövuotta. Lisäksi uudet tehtävät edellyttävät enintään 120 000 euroa tietojärjestelmäkustannuksia.

Energiaviraston toimintamenot on budjetoitu valtion talousarvion momentille 32.01.09. Energiavirasto arvioi, että lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen myötä tuleviin viranomaistehtäviin tulisi varata noin 0,5–1 henkilötyövuotta sekä 0,6 henkilötyövuoden kertaerä. Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annettu asetus edellyttää jäsenvaltioita pyrkimään varmistamaan, että seuraamusmaksuista kertyneet tulot tai niitä vastaava arvo käytetään siten kuin asetuksessa säädetään.

Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston arvion mukaan ilmailulakiin ehdotetun 93 §:n mukaisen velvoitteen (eli velvoite vastata siitä, että lentoasemilla varmistetaan sähkönsyöttö paikallaan oleviin ilma-aluksiin jakeluinfra-asetuksen 12 artiklan mukaisesti) valvomiseksi tulisi varata noin 1 henkilötyövuotta. Tämä edellyttäisi 130 000 euron määrärahaa virastolle.

Valtiovarainministeriö (VM) katsoo, että HE-luonnoksessa annettava kokonaiskuva muutosten valtiontaloudellisista vaikutuksista jää puutteelliseksi, koska vaikutuksia kuvataan välillä henkilötyövuosina, toisinaan euroina: euro-määräinen kokonaiskuva vaikutuksista puuttuu sekä tieto siitä, miltä osin tehtävät voidaan kattaa nykyresurssein. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston osalta esitetty henkilötyövuoden hinta (=130 000 euroa/hvt) vaikuttaa varsin korkealta.

VM toteaa, että jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjaus siitä, että pääsääntöisesti uusien lisätehtävien yhteydessä luovutaan tai tehostetaan olemassa olevia tehtäviä. Yksittäisten, muutamien henkilötövuosien suuruisten uusien tehtävien osalta tehtävistä luopuminen tai niiden tehostaminen toteutetaan lähtökohtaisesti kyseisen ministeriön pääluokassa.

Lisäksi VM haluaa muistuttaa, että kansallisesta resursoinnista päätetään talousarviossa ja julkisen talouden suunnitelmassa. Mikäli esityksestä aiheutuisi muutoksia viranomaisten toimintamenoihin, tulisi esitys antaa eduskunnalle budjettilakina ja se tulisi käsitellä raha-asiain valiokunnassa. Esityksen valtiontaloudellisten vaikutusten tulee olla yhteneväiset budjettiesityksen kanssa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/22627/2023-VM-5

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: